

En grön budget för Österåker 2026

miljöpartiet de gröna

ÖSTERÅKER

Miljöpartiets budget på två minuter

Viktiga Gröna satsningar som vi vill göra

Byggprojekt ska ha höga hållbarhetsambitioner när Österåker växer. I nya attraktiva bostadsområden ska det vara lätt att leva miljö- och klimatsmart. Vi stärker kommunens kompetens med en Hållbarhetsstrategi och en Kommunekolog.

Använda energi på ett smartare sätt. Vi vill se en storsatsning på energieffektivisering och solpaneler på befintliga byggnader, kombinerat med lagring av energi.

Främja hållbara sätt att resa. Vi vill se en rejäl satsning på cykelvägar. Det behövs också bättre infartsparkeringar och fler bilpooler.

Skapa en grön och klimatanpassad tätort. Träd, dammar och planteringar tar hand om vatten och ger svalka. Vi vill bland annat öppna upp så mycket som möjligt av den kulverterade Smedbyån och skapa fina vattenmiljöer.

Skydda mer natur. Vi vill inrätta flera stora och lättillgängliga naturreservat. I vårt Österåker blir Domarudden ett utvecklat och riktigt attraktivt friluftsområde, med större skyddade områden. Överallt behövs fler och rustade leder, stigar och rastplatser.

Stor grön skolsatsning. Vi vill se rustade lokaler och skolgårdar, både grönnare och roligare. Vi vill också ha en Naturskola/4H-gård som en resurs för alla elever och lärare i kommunen. Och det ska bli bättre och mer ekologisk mat i både skola och omsorg.

En välfärd och demokrati att lita på, vi vill ha:

En trygg och inspirerande skola och fritid för barn och unga. Det behövs resurser för fler lärare och annan personal så alla elever blir sedda, får bra undervisning och särskilt stöd när det behövs. Vi vill ha trygghets- och fritidssatsningar på skolvårdar, fritidshem, fritidsgårdar och fältassistenter.

Bättre skydd åt de mest utsatta. För oss är det självklart att kvinnojouren och ungdomsjouren får det stöd som behövs. Socialtjänsten får extraresurser för att kunna jobba mer med förebyggande arbete.

Värdig omsorg för äldre och funktionsnedsatta. Vi tillför resurser för att öka kvaliteten rejält i äldreboenden och hemtjänsten samt säkerställa att de äldre känner sig trygga. Att bo på äldreboende i Österåker ska vara en god tid i livet, med trivsamma lokaler, sociala aktiviteter och tillräckligt med personal.

Ett tydligt kommunalt engagemang för kultur. Vi ser framför oss ett centralt kulturhus som kan bli en gemensam mötesplats, tillsammans med teater, bibliotek och föreningsliv. Vi avsätter resurser för en halverad avgift i musikskolan. Friluftslivet gynnas med satsningar på vandringsleder, rid- och cykelspår och rastplatser.

Stärkt demokrati. Vi avsätter resurser för att snabbare hantera medborgarförslag, en möjlighet vi slår vakt om.

En skatt som ger kvalitet

Efter flera år av nedskärningar behöver våra verksamheter återhämta sig. Snåla uppräkningskrav, krav på "effektivisering", och stor brist på investeringar och nysatsningar drabbar barn och äldre. Det sliter också på personalen. Vissa privata verksamhetsutövare vill inte ens verka i Österåkers kommun längre. Dessutom ser vi en bortglömd landsbygd och skärgård och att kommunen passivt överlämnar allt mer ansvar till marknaden för allt från skola till bebyggelseutveckling.

I valet mellan lägsta möjliga skatt med brister i kvaliteten och kommunens ansvarstagande, eller en lite högre skatt och en bra omsorg till alla som behöver det, en bra skola i hela kommunen och ett aktivt miljö- och klimatarbete, så är valet enkelt både för oss och för majoriteten av alla väljare vi möter.

Vi satsar 197 miljoner på verksamheterna, att jämföras med budgetdirektivets utrymme på 84 miljoner. En skattehöjning på 45 öre ger 77 miljoner kronor till denna satsning. Även med denna justering har vi fortfarande landets lägsta skattesats men kan erbjuda mycket mer. Totalt ökar nettobudgeten för nämndernas verksamhet med 255 miljoner jämfört med 2025 års budget.

Budgetförutsättningar

Den kommunala budgeten påverkas av vad som händer i världen. Vi lever i en orolig tid med krig i Europa och hot mot demokratin från totalitära högerkrafter. Samtidigt pågår klimatförändringar som kräver fler åtgärder för att minska utsläppen och anpassa oss till mer extremt väder. Framöver kan vi förvänta oss ökande flyktingströmmar till Europa från områden som drabbas hårt av klimatförändringar och alla kommuner måste vara förberedda på detta. Nu har inflationen gått ner, vilket ger bättre förutsättningar för 2026. Samtidigt befinner vi oss i en lågkonjunktur med relativt hög arbetslöshet.

Budgetförslaget för 2026 bygger på direktiv och anvisningar som Österåkers kommunfullmäktige antagit. Beräkningarna utgår från ekonomienhetens beräkningsmall (version 2025-10-15). Tack vare fler invånare och löneökningar beräknas där skatteintäkterna öka med 118 miljoner kronor till 2026 vid oförändrad skattesats. En volymökning, bland annat på grund av fler invånare, och en indexuppräkning på 1,6%, innebär att nämndernas nettoutgifter ökar med 64 miljoner kronor 2026 jämfört med 2025. Totalt blir det budgeterade överskottet 153 miljoner kronor, varav 83 miljoner kronor finns tillgängligt för politiska prioriteringar, om man räknar med att nå ett resultat på 70 miljoner kronor.

Vi anser att en indexuppräkning på 1,6% för 2026 är alldeles för snålt tilltagen och inte räcker för att kompensera för allmänna kostnadsökningar. Vi utgår från SKR:s så kallade PKV-index (prisindex för kommunal verksamhet) för 2026 på 2,8%. För Vård- och omsorgsnämnden utgår vi från OPI (omsorgsprisindex) på 3,6%. Vi har dessutom tagit bort det generella effektiviseringskravet på -0,5%. Eftersom kommunens invånarantal har ökat mer än riksprognosen har vi räknat på 200 fler kommuninvånare än vad som används i mallen.

Vi ser ett stort behov av att stärka verksamheterna efter flera år av majoritetens nedskärningar, och ensidiga fokus på låg skatt, vilket har gått ut över kvaliteten i skola och omsorg.

Miljöpartiet satsar därför i denna budget 197 miljoner kronor på verksamheterna med medel från grunddirektivets utrymme för prioriteringar och ett extra tillskott på 77 miljoner kronor från en skattehöjning på 45 öre. Ett budgeterat resultat på 50 miljoner kronor gör att kommunens ekonomi står stark med möjlighet till investeringar.

Detta innebär att Miljöpartiets budget 2026 ökar nettotillskottet för nämndernas verksamhet med 255 miljoner jämfört med 2025 års budget.

En framtid att längta till

Miljöpartiets vision är ett grönt samhälle där människor och natur står i centrum. Vårt mål är hälsa och välbefinnande, där ekonomisk tillväxt sker inom naturens gränser och med respekt för mänskliga rättigheter.

Vår politik bygger på solidaritet med:

Djur, natur och det ekologiska systemet

Kommande generationer

Världens alla människor

För att nå ett hållbart och grönt samhälle behöver vi ta konkreta steg, även i kommunens budget. Det finns en missuppfattning att hållbarhetens tre perspektiv, dvs. ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet vilar på tre fristående ben. Så är det inte. Ekonomisk hållbarhet syftar till att upprätthålla och främja en långsiktigt stabil ekonomi utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillgodose sina behov. Ekonomin är alltså verktyget för att uppnå ett hållbart samhälle genom att använda pengarna på rätt sätt.

Den största utmaningen både globalt, nationellt och lokalt, är att vi har ett ekonomiskt system där vi jobbar enligt ”business as usual”, det vill säga med fokus på ekonomisk tillväxt, utan att se konsekvenserna.

Nu måste vi tänka om helt när det gäller vår ekonomi. Tillväxten måste ske inom planetens gränser och utan att människor och medvarelser drabbas negativt. Det är vad vi kallar den gröna omställningen. Och här måste vi vara modiga och innovativa och jobba tillsammans, alla samhällsaktörer.

Miljöpartiet vill därför accelerera kommunens hållbarhetsarbete, och se till att det tas krafttag kring de åtgärder som behövs. Vi är säkra på att kommunen tjänar på detta.

Ingen ska lämnas efter. Den gröna omställningen måste vara rättvis och ge alla människor förutsättningar att leva meningsfulla liv. Därför går våra satsningar på klimat och miljö hand i hand med satsningar på skola, äldreomsorg, fritid och kultur.

Viktiga gröna satsningar

Klimat- och miljöhänsyn bör genomsyra allt i kommunens arbete. Vi har större möjligheter att aktivt arbeta med dessa frågor än många tror. Kommunen styr över stadsplanering, byggande, trafikplanering, upphandling och kan påverka energiförsörjningen –allt handlar om viljan.

Miljöpartiet vill göra nödvändiga gröna investeringar för framtiden.

Byggprojekt ska vara gröna när Österåker växer

Höga hållbarhets- och klimatambitioner ska prägla kommunens tillväxt. Energisnåla hus, förnybar energi, återanvändbara material, grönska för rekreation, biologisk mångfald och klimatanpassning samt attraktiva cykel- och gångvägar. Verktyget grönytefaktor ska införas i samtliga projekt oavsett utförare. Styrdokumentet och arbetsrutinerna kring hållbarhet genom hela stadsbyggnadsprocessen måste utvecklas och följas för att få till en mer hållbar bostadsutveckling. Kommunen kan ställa tydliga miljökrav vid nya byggprojekt. En hållbarhetsspecialist behövs som stöd då projekteringshandlingar tas fram för kvarter och allmän plats och i upphandling av entreprenaden, där uppföljning finns med i avtalen för att säkerställa att hållbarhetsmål uppfylls. Kommunen bör också vara beredd att bidra ekonomiskt i projekten för att möjliggöra fler hållbarhetslösningar och ibland kräva en lägre exploateringsgrad.

Vi vill införa ett "Hållbarhetsavtal" i Näringslivs- och arbetsmarknadsnämnden, ett avtal som företag kan skriva på för att aktivt bidra till ett hållbart Österåker och bli medlemmar i ett lokalt nätverk för hållbarhet.

Använda energi på ett smartare sätt

Vi satsar stort på energieffektivisering och solceller – lönsamma investeringar med stor potential. Många befintliga fastigheter behöver ses över. För bättre styrning av klimatarbetet vill vi att en kommunal koldioxidbudget tas fram. Den nuvarande klimatanpassningsplanen måste kompletteras med en konkret åtgärdsplan, särskilt med tanke på extremväder som exempelvis kan påverka äldreboenden. För att underlätta viktiga åtgärder inom vatten och avlopp vill vi anställa en VA-rådgivare.

Främja hållbara sätt att resa

Vi driver på omställningen till hållbara transporter med bättre infartsparkeringar, tillgång till bilpooler och laddstolpar, nya cykelvägar och förbättrade lokala bussförbindelser. Vi vill införa en mer flexibel mobilitetsnorm där byggherrar motpresterar för att få lågt parkeringstal genom att inrätta bilpool eller låncyklar eller andra lösningar för att uppmuntra till mindre biltrafik. Vi vill se en utredning för att bygga mobilitetshus i anslutning kollektivtrafik. Mobilitetshus fungerar som en länk mellan olika trafikslag, där service finns för cyklister och andra trafikanter.

Viktiga gröna satsningar forts.

Skapa en grön och klimatanpassad tätort

Åkersberga centrum kan utvecklas med en ny utformning och gestaltungsplan som fokuserar på estetik, skärgårdskänsla och hållbarhet. Vi vill ersätta hårdgjorda ytor med planteringar och träd. En trevligare miljö hjälper oss att möta extremväder som värmeböljor och skyfall. Projektet bör inkludera kommunens medborgare som kan involveras i planering och genomförande och det bör ingå odling av mat i projektet.

Skydda mer natur

Vår kommun ligger lågt i länet när det gäller andelen skyddad natur. Vi behöver ta krafttag för att säkra biologisk mångfald, klimatnytta och tillgång till natur för vardag och friluftsliv. En aktuell naturvärdesinventering av hela kommunen bör tas fram. Det är också dags att anställa en kommunekolog.

Fler områden måste utredas för att bilda naturreservat, till exempel Trastsjöskogen och Täljöviken. Även betydligt mer mark måste skyddas kring Domarudden, som vi vill göra till ett riktigt attraktivt friluftsområde med kopplingar till Tärnanområdet. Kommunen ska vara beredd att investera i detta och vi vill inrätta en fond för inköp av värdefull skog och naturmark. Det behövs rejäla satsningar på friluftslivet med fler och bättre underhållna vandringsleder, motionsspår, cykelleder och rastplatser. Tillgängligheten till grönområden för äldre och funktionsnedsatta behöver också förbättras.

Stor grön skolsatsning

Vi vill se ett krafttag med rustade lokaler och skolgårdar, både grönare och roligare. Vi vill också ha en Naturskola/4H-gård som en resurs för alla elever och lärare i kommunen. Utöver detta satsar vi förstås på fler lärare och annan personal. Se mer om allt detta i avsnittet om skolan nedan.

Andelen ekologisk, närproducerad och vällagad vegetarisk mat i skolor och äldreomsorg behöver öka. Det gynnar hälsa, miljö, klimat och djurskydd.

Från reaktiv till proaktiv tillsyn för ökad miljösäkerhet

Österåkers Miljö- och hälsoskyddsnämnds budget utgör en väldigt liten del av den totala driftbudgeten. Även om budgeten ökat på senare år har det primärt gått till att täcka ökade kostnader med en reaktiv brottsbekämpning.

För att säkra en hållbar framtid föreslår Miljöpartiet i Österåker att kommunen ska ta steget från att reagera på problem till att förebygga dem. Detta kräver att tillsynshandläggarna får de nödvändiga förutsättningarna för att genomföra utvecklingsinriktade tillsynsbesök som hjälper verksamheterna att arbeta förebyggande och göra rätt, snarare än att bara korrigera fel. En riktad, proaktiv budgetökning är det mest effektiva sättet att skydda de mest utsatta: barn, unga och äldre.

En välfärd att lita på

Österåker är en kommun med goda förutsättningar för en stark välfärd. En stark välfärd är grunden för ett stabilt och motståndskraftigt samhälle som bättre hanterar lågkonjunkturer, pandemier, flyktingströmmar, extremväder och andra utmaningar. Vi vet också att förebyggande insatser är det mest kostnadseffektiva sättet att förhindra kriminalitet och skapa ett tryggare samhälle. Därför är det oroande att resurserna till skola och förskola har minskat gradvis sedan 2018. Miljöpartiet satsar därför extra medel till skola och förskola och alla områden där barn och unga berörs. Likaså satsas det för lite på de äldre vilket inte är acceptabelt. Våra äldre ska ha det bästa och känna att kommunen satsar på dem. Likaså ska alla övriga mest utsatta i samhället ha den trygghet och det stöd och den livskvalitet de behöver. Miljöpartiet satsar därför extra medel på de äldre och mest utsatta.

När demokratin riskerar att urholkas, satsar Miljöpartiet på flera åtgärder för att stärka och säkerställa demokratin i kommunen.

En trygg och inspirerande skola och fritid för barn och unga

Vi vill att Österåkers skolor, förskolor och fritidshem ska ge varje barn och elev de bästa förutsättningarna för lärande och utveckling. Det ska vara platser där barnen mår bra, känner sig trygga och blir inspirerade. Skolan ska också vara en bra arbetsplats för personalen. Lärarna ska få tillräckligt med tid och resurser till att planera och genomföra sitt arbete. Därför satsar Miljöpartiet extra medel på skola och förskola.

Undervisningen och stödet behöver anpassas efter varje elevs behov och förutsättningar. Idag är skillnaderna mellan skolorna i Österåker för stora. Miljöpartiet lägger därför extra resurser på barn i behov av särskilt stöd. Vi vill fortsätta att målmedvetet minska barngrupperna i förskolan, vilket gynnar barnens utveckling och förebygger psykisk ohälsa. Vi satsar också på den öppna förskolan.

Utöver detta investerar vi i verksamheter kring skolan som är viktiga för barn och unga, såsom skolvårdar, fritidshem, fritidsgårdar och fältassistenter. Ungdomar som riskerar att hamna snett behöver fångas upp tidigt. Vi vill se ett nära samarbete mellan socialtjänst, skola och polis. Fältgruppens och nattvandrararnas arbete är också viktiga för att nå unga i riskzonen, och vi vill satsa på fler fältassistenter.

Pedagogcentrum bör utökas med en naturskola som resurs för kommunens skolor. Det ger eleverna natur- och miljökunskap på ett engagerande sätt genom utflykter och laborationer.

Många skollokaler och skolgårdar i Österåker behöver renoveras, och det är viktigt att åtgärda detta eftersom den fysiska miljön påverkar välbefinnande, utveckling och säkerhet. Vi vill införa lekvärdesfaktor som verktyg för att analysera de ytor barnen har och får tillgång till i sin vardag. Vi vill också ha ytterligare riktlinjer och verktyg för mer utrymme och bättre gårdar, på barnens (lek)villkor.

En välfärd att lita på forts.

Bättre skydd åt de mest utsatta

Vi avsätter mer resurser till socialtjänsten. Genom att erbjuda extra stöd till familjer och hjälpa föräldrar i deras roll skapar vi bättre förutsättningar för barn och unga att utvecklas. Detta arbete underlättas av familjecentralen där mödravård, barnavård, socialtjänst och öppen förskola samarbetar.

Alla ska känna sig trygga i sitt hem. Vi ökar därför stödet till dem som utsätts för våld i hemmet och tillför extra medel till kvinnojouren. Miljöpartiet vill också se en plan för hur personer som haft en coach inom projektet LUMENA kan få fortsatt stöd när projektet avslutas i december 2025. De bör ges möjlighet att fortsätta sin sysselsättning. Miljöpartiet avsätter medel till att utreda möjligheten till arbetsplatser inom kommunens verksamheter för de personer som omfattas av Samordningsförbundet i Roslagen.

Värdig omsorg för äldre och funktionsnedsatta

Miljöpartiet satsar stort på äldre och funktionsnedsatta ur alla perspektiv. Vi vill öka kvaliteten i äldrevården - hemtjänsten och särskilda boenden (förr kallat äldreboenden) - samt säkerställa att de äldre känner sig trygga och att bemanningen är tillräcklig. Detta görs genom att som ansvarstagande kommun följa omsorgsprisindex i den årliga uppräkningsen av kostnaderna för vården och omsorgen om äldre och funktionsnedsatta. Vi förespråkar en mix av utförare, dvs privata icke vinstdrivande samt att fler särskilda boenden än det lilla på Ljusterö drivs i kommunens egen regi. Dessa åtgärder; att följa omsorgsprisindex och att utförare ska vara både icke vinstdrivande samt kommunala, ger omsorgens anställda bättre arbetsvillkor, nödvändig kontinuitet och trygghet för brukarna.

Vi vill dessutom införa en oberoende ombudsman för äldre och funktionsnedsatta, som bevakar deras intressen och uppmärksammar risker, brister och möjligheter. Samtidigt måste vårdgivare ges rimliga förutsättningar att ge vårdtagarna det de behöver, och här spelar upphandlingens utformning en central roll.

Kommunen behöver också satsa på trivsamma, klimatanpassade och moderna lokaler och utemiljöer för äldre och funktionsnedsatta. Extra satsningar behövs inom hemtjänsten, som idag har för snäva förutsättningar för att göra ett bra arbete.

Ett tydligt kommunalt engagemang för kultur

Kulturen är en viktig del av demokratin och välfärden. Kommunen ska ta en aktiv roll och bidra till att Österåker har ett rikt kulturliv. Miljöpartiet vill därför utreda hur ett kulturcentrum kan utvecklas till en icke-kommersiell mötesplats för alla åldrar. Vi vill se ett centralt kulturhus som kan bli en gemensam mötesplats, tillsammans med teater, bibliotek och föreningsliv.

I kommunen finns flera musikskolor som berikar kulturlivet, stöttar våra barns utveckling och bidrar till kommunens attraktivitet. Vi vill halvera avgifterna för musikskolan.

Stärkt demokrati

Vi vill öka transparensen i den politiska verksamheten, bland annat genom att ge oppositionen större insyn i förvaltningens arbete. Miljöpartiet föreslår därför en oppositionsberedning, där även oppositionen kan få information från tjänstemännen om pågående arbete och förslag.

Vi har länge arbetat för ökat medborgarinflytande. Möjligheten att lämna medborgarförslag måste finnas kvar. Istället för att avskaffa detta viktiga demokratiska verktyg vill vi förbättra processen och uppmuntra fler bra förslag. Vi tillför resurser för att hantera detta.

Så här fördelas våra satsningar per verksamhetsområde

Alla belopp anges i tusen kronor (tkr). För varje verksamhetsområde presenterar vi totalbudgeten inklusive Miljöpartiets tilläggsförslag, som också specificeras i varje tabell.

Investeringar	Bruttokostnad	Intäkter	Netto
	183 500	5 500	178 000
varav Miljöpartiets tilläggsförslag			71 500
Energieffektivisering av byggnader			20 000
Upprustning skollokaler och skolgårdar			15 000
Utökad investering i cykelvägar			10 000
Solceller på kommunala byggnader			10 000
Fond för inköp av skyddsvärd skog för mångfald och rekreation			10 000
Laddstolpar i bostadsområden			5 000
Upprustning och tillgänglighetsanpassningar i naturområden			1 000
Konst på allmän plats			500

Energieffektivisering

Detta är en åtgärd som nästan betalar sig själv. Vi behöver se över alla kommunens fastigheter för att göra dem mer energieffektiva.

Upprustning av skollokaler och skolgårdar

Många skolor och skolgårdar är slitna och behöver renoveras. En del av kostnaden kan gå till högre hyror efter renoveringarna.

Cykelvägar

Vi behöver fler cykelvägar längs väg 276 mot Ljusterö, till Täby/Arninge och även till Domarudden och Garnsviksbadet.

Solceller

Vi tycker att det är självklart att kommunen blir mer självförsörjande på energi. Många av kommunens byggnader är perfekta för solceller.

Fond för inköp av skyddsvärd skog

Värdefulla skogsområden för rekreation och biologisk mångfald är idag oskyddade. Vi vill att kommunen avsätter pengar för att kunna köpa in naturområden.

Laddstolpar i bostadsområden

Bristen på laddplatser i områden med flerbostadshus hindrar människor från att skaffa elbil.

Upprustningar och tillgänglighetsanpassningar i naturområden

Vi vill satsa på bättre stigar och ramper för att göra naturområden mer tillgängliga. Personer med funktionsnedsättning ska också kunna njuta av naturen.

Kommunfullmäktige och valnämnden

Alla belopp i tkr (tusentals kronor)	Bruttokostnad	Intäkter	Netto
	17 460	0	17 460
varav Miljöpartiets tilläggsförslag			2 460
Indexuppräknings ökad till 2,8%			460
Handläggare Medborgarförslag			700
Demokratiutskott			300
Hållbarhetsutbildning			300
En ytterligare skärgårdsutvecklare			700

Handläggare medborgarförslag

Medborgarförslag ger invånarna möjlighet att dela sina idéer som tas upp till politisk diskussion—en viktig del av demokratin i vår kommun. Istället för att avskaffa detta värdefulla verktyg, som majoriteten föreslår, vill vi förbättra och effektivisera processen. Därför vill vi satsa på resurser för att hantera förslagen snabbare.

Demokratiutskott

Under förra mandatperioden hade vi en val- och demokratinämnd, som nu har återgått till att vara enbart valnämnd. Vi anser att det behövs ett forum för att lyfta och diskutera demokratifrågor. Därför föreslår vi att ett demokratiutskott inrättas under kommunfullmäktige.

Hållbarhetsutbildning

Kommunfullmäktige är kommunens högsta beslutande organ. Vi tycker att det är viktigt att ledamöterna har bästa möjliga förutsättningar och underlag för sina beslut. Ett sätt att skapa dessa förutsättningar är att erbjuda olika utbildningar. Vi föreslår därför en hållbarhetsutbildning för församlingen.

En ytterligare skärgårdsutvecklare

Kommunen har nu en skärgårdsutvecklare men skärgårdsfrågorna är komplexa och här kan kommunen göra mer för att förbättra möjligheterna att bo, verka och turista i skärgården.

Överförmyndarnämnden

Alla belopp i tkr (tusentals kronor)	Bruttokostnad	Intäkter	Netto
	6 900	0	6 900
varav Miljöpartiets tilläggsförslag			100
Indexuppräknings ökad till 2,8%			100

Kommunstyrelsen (inkl TU)

Alla belopp i tkr (tusentals kronor)	Bruttokostnad	Intäkter	Netto
	482 150	116 250	365 900
varav Miljöpartiets tilläggsförslag			13 500
Indexuppräknings ökad till 2,8%	5700	1000	4 700
Extra resurser till samhällsbetalda resor			4 500
Integrationsfond			1 500
Kommunekolog			700
Hållbarhetsspecialist			700
Miljöutredningar			900
Oppositionsberedning			200
Inrätta ett Klimat-, miljö- och hållbarhetsutskott (KMHU)			300

Klimat-, miljö- och hållbarhetsutskott

Ett utskott bör inrättas under kommunstyrelsen med uppgift att driva det långsiktiga klimat- och miljöarbetet i kommunen. Syftet är att minska utsläppen av växthusgaser och främja en mer hållbar utveckling.

Integrationsfond

En lyckad integration av invandrare och flyktingar i arbetslivet och samhället bidrar positivt till kommunens utveckling, särskilt i dessa oroliga tider. Vi vill att föreningar och aktörer inom kommunens verksamhet, såsom skolor, ska kunna söka medel för att driva olika integrationsprojekt. Därför avsätter vi pengar till en integrationsfond. Vi föreslår att 25 % av fonden specifikt riktas till föreningar för att de ska kunna söka bidrag för att hjälpa nyanlända att integreras i samhället.

Kommunekolog

Vi behöver anställa en kommunekolog för att aktivt arbeta med att skydda och utveckla biologisk mångfald och rekreativvärden. Kommunekologen ska ansvara för naturinventeringar, bildandet av naturreservat, skötselplaner och tillgänglighetsanpassningar, både på fastlandet och i skärgården. En aktiv dialog med skogsägare är också viktig för att säkerställa att värdefull natur bevaras.

Hållbarhetsspecialist

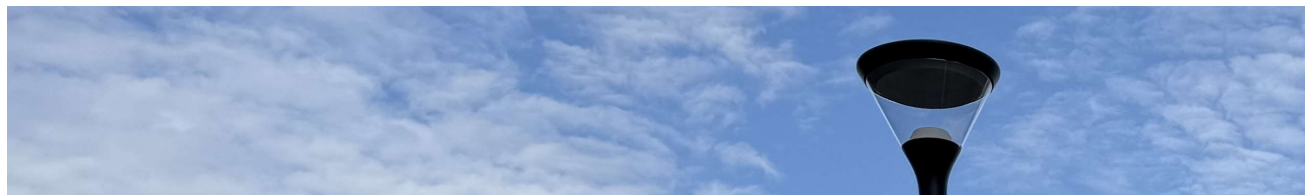
Det behövs en heltidsanställd handläggare på anläggningsavdelningen som säkerställer att hållbarhetskrav inkluderas i projektering och upphandling av entreprenader.

Miljöutredningar

Vi avsätter budgetmedel för eventuella konsulttjänster som behövs för miljöutredningar som förvaltningen får i uppdrag. Vi föreslår en ny naturvärdesinventering för hela kommunen, som kan ligga till grund för att identifiera områden som bör bli nya naturreservat. Miljöpartiet vill också att skog som är viktig för friluftslivet och biologisk mångfald ska kunna köpas av kommunen (medel för detta finns i investeringsbudgeten). Dessutom behövs en plan för att göra våra naturområden och utflyktsmål mer tillgängliga för fler, till exempel äldre och personer med funktionsnedsättning.

Oppositionsberedning

För att alla partier ska få möjlighet att sätta sig in i ärenden inför kommunstyrelsen föreslår vi att en oppositionsberedning inrättas. På så sätt får även oppositionen information från tjänstemännen, vilket är ett viktigt steg för att stärka demokratin i kommunen.

Kommunstyrelsen (inkl TU) forts.

Vi ger förvaltningen i uppdrag att:

Ta fram en naturvärdesinventering för hela kommunen.

Utreda vilka naturområden som kan omvandlas till naturreservat, inklusive marina reservat.

Ta fram en vetenskapligt förankrad kommunal koldioxidbudget.

Göra en konsekvensanalys kopplad till översvämningsrisker.

Utarbeta en plan för att följa upp klimatanpassningsstrategin.

Utarbeta en plan för en grön klimatanpassad tätort genom att ersätta hårdgjorda ytor med planteringar och träd. (projektet bör inkludera kommunens medborgare som kan involveras i planering och genomförande och det bör ingå odling av mat i projektet).

Utreda möjligheten att öppna upp Smedbyån (ta bort kulvertering).

Undersöka hur vi kan få fler ungdomsbostäder, delningsboenden, studentbostäder och billigare hyresrätter.

Utveckla en rutin för hållbarhetskrav i samtliga utbyggnadsprojekt

Införa krav på grönytefaktor i alla utbyggnadsprojekt

Ta fram en plan för att göra alla fordon i kommunal regi fossilfria.

Utreda mobilitetshus invid roslagsbanan som fungerar som en länk mellan olika trafikslag, där service finns för cyklister.

Utarbeta en åtgärdsplan för att minska mikroplaster från konstgräsplaner.

Utreda förutsättningarna för lokal matproduktion (till exempel REKO-ringar).

Ta fram en plan för att göra våra naturområden och utflyktsmål mer tillgängliga för fler, som äldre och personer med funktionsnedsättning.

Utlys arkitekttävling för gestaltning av Åkersberga centrum.

Vård- och omsorgsnämnden

Alla belopp i tkr (tusentals kronor)	Bruttokostnad	Intäkter	Netto
	993 390	138 900	854 490
varav Miljöpartiets tilläggsförslag			59 700
Indexuppräknings ökad till 3,6% (omsorgsprisindex)	18 700	700	18 000
Kompensation för tidigare nedskärningar			12 000
Generell satsning Hemtjänst			10 700
Satsning särskilt boende (äldreomsorg)			10 000
Generell satsning på LSS			5 000
Förstärkning psykiatri vuxna			3 000
Ökad kvalitet på mat på äldreboenden			1 000

Hemtjänsten

Miljöpartiet är bekymrat över tidsbristen inom hemtjänsten. Vi ser en risk att personalen inte har tillräckligt med tid för att möta brukarnas sociala behov eller för resor mellan dem. Därför tillför vi extra medel till hemtjänsten för att öka ersättningen till utförare och möjliggöra en mer kvalitativ verksamhet.

LSS

Stödet och boendena för funktionsnedsatta (LSS-verksamheten) får mer resurser för att kunna förbättra och stärka verksamheten.

Särskilt boende (inklusive äldreboenden)

Efter år av besparingar behövs generella förstärkningar. Att bo på äldreboende i Österåker ska vara en god tid i livet, med trivsamma lokaler och tillräckligt med personal.

Psykiatri för vuxna

Vuxenpsykiatrien behöver stärkas. Vi ser ett stort värde i den verksamhet som Kanalhuset, Ruffen och Bryggan erbjuder. Vi anser att Kanalhuset bör få en fast ersättning baserad på antalet erbjudna insatser istället för närvaro. Ett ökat samarbete mellan de tre enheterna skulle också vara positivt.

Bättre mat på äldreboenden

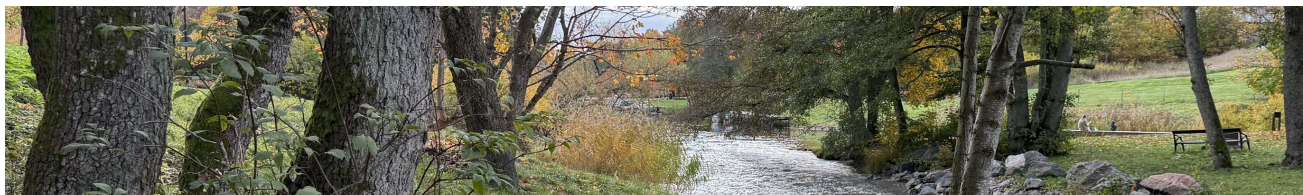
Maten är central för välmående och hälsa. Vi vill tillföra pengar för att höja kvaliteten på maten på våra äldreboenden och förstärka projektet ÄtUpp.

Vi ger förvaltningen i uppdrag att:

Ta fram en strategi med förslag på åtgärder för att hantera effekter av extremväder (t.ex. värmeböljor) för särskilda boenden, gruppboenden och gruppboenden inom LSS och annan verksamhet som rör målgrupperna.

Utreda hur hemtjänst i egen regi kan utvidgas liksom övertagande av särskilda boenden.

Utreda möjligheten att upphandla hemtjänst enligt LOU istället för LOV, vilket fokuserar på kvaliteten som kan erbjudas snarare än ett maxbelopp för kostnaden.

Utbildningsnämnden

Alla belopp i tkr (tusentals kronor)	Bruttokostnad	Intäkter	Netto
	1 717 300	176 300	1 541 000
varav Miljöpartiets tilläggsförslag			96 700
Indexuppräknings ökad till 2,8%	4 400	400	4 000
Kompensation för tidigare nedskärningar			20 000
Utökat grundbelopp (skolpeng)			14 000
Likvärdighetsresurser			20 000
Trygghetsbidrag/skolvårdar			7 000
Förstärkning pedagogcentrum (inkl. Naturskola)			6 000
Förstärkning av fritidshemmen			6 000
Öka det inre underhållet av skollokaler			15 000
Utökning särskilda undervisningsgrupper (SU)			2 000
Elevhälsa			1 000
Förstärkning Öppna förskolan			700
Läromedel			500
Måltidsenheten förstärkning			500

Höjt grundbelopp

Skola, förskola och fritids behöver bättre förutsättningar. Lärarna ska få tillräckligt med tid och resurser till att planera och genomföra sitt arbete. Vi vill också se mindre grupper och en högre andel utbildad och legitimerad personal. Det behövs också pengar för att täcka högre hyror efter renoveringar och upprustningar.

Likvärdighetsresurser

I stället för att bara höja den generella "skolpengen" (grundbeloppet) vill vi rikta resurser till de elever som har större behov och sämre förutsättningar. Alla elever har rätt att få sina behov tillgodosedda, och vi vill ge skolorna möjlighet att möta dessa behov. Därför tillför vi medel för likvärdighetsresurser, vilket inkluderar socioekonomisk viktning, skärgårdsstöd, språkförskola, modersmål, elevstöd och särskilt stöd. Skärgårdsstödet hjälper enheter på landsbygden som har ökade kostnader på grund av sitt geografiska läge.

Trygghetsbidrag och skolvårdar

Fler vuxna behövs i skolan så att alla barn blir sedda och får stöd. Vi vill ha fler skolvårdar, vilket avlastar lärarna så att de kan fokusera på undervisning istället för sociala problem. Skolorna ska också kunna få extra pengar för att arbeta med ökad trygghet. Tidiga insatser lönar sig för alla.

Förstärkning av öppna förskolan

Vi vill att öppna förskolan fortsätter att utvecklas. Därför satsar vi på en förstärkning motsvarande två halvtidstjänster, vilket skulle möjliggöra utökad verksamhet, till exempel på Ljusterö.

Förstärkning av pedagogcentrum (naturskola och kulturstöd)

Vi vill bygga ut pedagogcentrum med mer personal och resurser. Det inkluderar att starta en naturskola där skolklasser kan utforska naturen och delta i undervisning utomhus tillsammans med erfarna naturpedagoger och ekologer.

Utbildningsnämnden forts.

Utökning av särskilda undervisningsgrupper (SU)

Vi satsar på att utöka särskilda undervisningsgrupper för att bättre stödja elever med särskilda behov.

Förstärkning av elevhälsan

Elevhälsan behöver förstärkas för att bättre kunna stödja elevernas välmående och utveckling.

Förstärkning av måltidsenhetens budget

Vi vill ge mer resurser till måltidsenheten för att kunna erbjuda bättre och mer näringsrika måltider till våra elever.

Förstärkning av fritidshemmen

Fritidshemmen behöver mer resurser för att erbjuda en stimulerande och trygg miljö för barnen.

Läromedel

Vi vill satsa på att förbättra tillgången till moderna och pedagogiska läromedel för eleverna.

Vi ger förvaltningen i uppdrag att:

Utreda och ta fram en plan för att starta en kommunal resursskola samt utveckla särskilda undervisningsgrupper.

Utreda möjligheten till ett mentorskapsprogram för lärarkåren, där erfarna och pensionerade lärare kan dela med sig av sin kunskap till nya lärare.

Ta fram en plan för att minska gruppstorlekarna i förskolan.

Utveckla en strategi för att skapa inspirerande och naturpedagogiska skolgårdar i samband med den pågående översynen av skolfastigheter.

Införa användandet av verktyget lekvärdesfaktor för att analysera de ytor barnen har och kommer att få tillgång till i sin vardag.

Utreda möjligheten att införa en central elevhälsa för förskolan.

Näringslivs- och arbetsmarknadsnämnden

Alla belopp i tkr (tusentals kronor)	Bruttokostnad	Intäkter	Netto
	39 100	0	39 100
varav Miljöpartiets tilläggsförslag			2 600
Indexuppräkningsökad till 2,8%			500
Förstärkning KAA (kommunens aktivitetsansvar)			1 000
Komvux			700
SFI			300
Klimatpris till företag			100

Förstärkning av KAA (Kommunens aktivitetsansvar)

Kommunens aktivitetsansvar är viktigt för att stödja unga i tid och ge dem bättre förutsättningar att lyckas. Vi satsar därför extra resurser på denna verksamhet.

Komvux

Det ska vara möjligt att byta karriär eller läsa in gymnasiekurser senare i livet. Därför måste tillgång till bra utbildning på gymnasienivå finnas i kommunen.

SFI (Svenska för invandrare)

Att lära sig svenska är en viktig del av integrationen. Vi vill säkerställa att högkvalitativ SFI är tillgänglig i kommunen för att hjälpa fler att komma in i samhället.

Klimatpris för företag

För att främja klimatanpassningar och den gröna omställningen vill vi införa ett klimatpris som belönar företag som bidrar till detta viktiga arbete.

Byggnadsnämnden

Alla belopp i tkr (tusentals kronor)	Bruttokostnad	Intäkter	Netto
	21 800	13 400	8 400
varav Miljöpartiets tilläggsförslag			700
Indexuppräkningsökad till 2,8%	300	100	200
Utbildningar			500

Personalutbildningar

Miljöpartiet vill ta fram en plan för att säkerställa att kommunen har rätt kompetens för att hantera bygglov och strandskyddsärenden, även när byggsektorn börjar växa igen.

Utbildning byggnadsnämnden

Genom att bjuda föreläsare från till exempel Länsstyrelsen vill vi öppna för kommunikation med externa aktörer och öka förståelsen för exempelvis hur Länsstyrelsen resonerar i sina beslut. Byggnadsnämnden får idag interna utbildningar från Bygglovsenheten, stadsarkitekt och stadsplanerare om planarbetet med översikts- och detaljplaner. Miljöpartiet vill öppna för externa utbildare från exempelvis Länsstyrelsen för att lättare förstå helheten i beslutsprocessen.

Kultur och fritidsnämnden

Alla belopp i tkr (tusentals kronor)	Bruttokostnad	Intäkter	Netto
	156 260	11 100	145 160
varav Miljöpartiets tilläggsförslag			11 700
Indexuppräknings ökad till 2,8%	1 400	100	1 300
Kompensation för tidigare nedskärningar			3 000
Halverad avgift till musikskolan			2 000
Friluftsliv			3 000
Fler fältassistenter och mer resurser för ungdomsaktiviteter			1 400
Utvecklingsprojekt för biblioteket			300
En särskild pott för ungdomar att söka projektmedel			300
Satsning på utökad sommarklubb			100
Resurser för aktiviteter			100

Halverad avgift i musikskolan

Miljöpartiet vill att alla barn ska ha möjlighet att delta i musikskolans verksamhet. För att underlätta för familjer med mindre ekonomiskt utrymme föreslår vi att avgifterna halveras.

Friluftsliv

Vi vill satsa på att underhålla och utveckla naturstigar, vandringsleder, ridstigar, cykelspår och rastplatser i naturreservat och andra naturområden nära tätorterna.

Fler fältassistenter och mer resurser för ungdomsaktiviteter

Vi anser att det är viktigt att satsa på ungdomar, både för deras framtid och för kommunens långsiktiga utveckling. Därför vill vi öka resurserna för ungdomsaktiviteter och anställa fler fältassistenter.

Utvecklingsprojekt för biblioteket

Vi vill ge biblioteket extra resurser för att göra det ännu mer attraktivt för alla åldersgrupper.

Satsning på utökad sommarklubb

Sommarklubben erbjuder kostnadsfria aktiviteter för barn under sommaren. Vi vill ge denna viktiga, och uppskattade, verksamhet mer resurser för att kunna utvidga aktiviteterna.

Bidrag till föreningar för integrationsarbete

Vi vill att föreningar ska kunna söka bidrag för att arbeta med integration. Denna budget ligger under kommunstyrelsen (KS).

Utredningar vi vill göra:

Utreda möjligheten att skapa ett kulturhus.

Undersöka hur en kommunal Komtek-verksamhet kan organiseras (Komtek är en kommunal teknikskola för barn och ungdomar).

Utreda anpassningar och tillgänglighet inom verksamheten.

Undersöka hur vi kan stärka föreningars ungdomsverksamhet genom sänkta eller slopade hyresavgifter och/eller höjda bidrag, särskilt för föreningar med egna lokaler.

Miljö och hälsoskyddsnämnden

Alla belopp i tkr (tusentals kronor)	Bruttokostnad	Intäkter	Netto
	20 040	7 500	12 540
varav Miljöpartiets tilläggsförslag			3 340
Indexuppräkningsökad till 2,8%	300	60	240
Inspektörer/handläggare, tre st.			2 100
Vatten- och avloppsrådgivare, en st.			700
Kompetenssatsningar			300

Kostnadseffektiv investering i proaktiv tillsyn

En riktad budgetökning om 2,1 miljoner kronor – avsedd för att inrätta tre nya specialiserade inspektörstjänster – skulle ge förvaltningen kapacitet att genomföra cirka 930 extra tillsyns- och uppföljningsärenden per år. Med detta tillskott skulle kommunen kunna förflytta sig och arbeta mer proaktivt i tillsynsfrågor inom hälsa & miljö (skolor, äldreboende, livsmedelshygien), klimatberedskap (provtagningar, uppföljningar, värmeboljor, förebyggande av förorenad mark nära vatten) samt förebyggande mot välfärdsbrott. Den ekonomiska effekten på invånarna är försumbar, men besparingspotentialen är enorm. Budgetökningen motsvarar en blygsam skatteökning på ca 1 öre och skulle förebygga risker med framtida saneringar och klimatskador. Klimatforskningen är tydlig, det är mycket billigare att förebygga skador än att laga dem i efterhand. En liten investering skulle minimera risken för framtida negativa konsekvenser. Den lilla investeringen nu är en nödvändig försäkring som skapar robusthet och säkerställer en hållbar framtid. Genom att investera i proaktiv tillsyn och beredskap säkras Österåkers kommun en stabil ekonomi och minskar risken för både akuta miljökatastrofer och långvarig ohälsa bland invånarna. Att agera nu är det mest kostnadseffektiva valet på sikt.

Vatten- och avloppsrådgivare

Vi behöver också stärka arbetet med att identifiera översvämningsrisker, särskilt i förorenade områden, samt utföra vattenprovtagningar och undersöka hur klimatet påverkar enskilt dricksvatten.

Kompetenssatsningar

Klimatanpassning och krishantering kommer att bli en allt viktigare del av personalens arbete och kräver att vi utvecklar och stärker dessa områden.

Socialnämnden

Alla belopp i tkr (tusentals kronor)	Bruttokostnad	Intäkter	Netto
	148 200	29 100	119 100
varav Miljöpartiets tilläggsförslag			5 900
Indexuppräkning ökad till 2,8%	2 300	200	2 100
Kompensation för tidigare nedskärningar			2 000
Fler familjestödjare kopplade till skolan			1 400
Ökat stöd till Kvinnojouren			200
Ökat stöd till Ungdomsjouren			200

Kvinnojouren

Behovet av stöd för personer utsatta för våld i nära relationer har ökat de senaste åren. Kvinnojouren spelar en viktig roll i att stötta socialförvaltningen i detta arbete. Därför anser vi att de bör få ökat stöd.

Utredningar vi vill göra:

Miljöpartiet vill att det tas fram en plan för hur personer som haft en coach inom projektet LUMENA (Samordningsförbundet Roslagen) ska få fortsatt stöd efter att projektet avslutas i december 2025. De behöver möjligheter att fortsätta sin sysselsättning eller arbetsträna inom kommunens verksamheter.

Nämndernas ramar 2026 (tkr)

	MP satsning*	Bruttokostnad	Intäkter	Nettokostnad
Kommunfullmäktige och valnämnden	2 460	17 460	0	17 460
Överförmyndarnämnden	100	6 900	0	6 900
Kommunstyrelsen (inkl TU)	13 500	481 150	116 250	364 900
Kultur och fritidsnämnden	11 700	154 160	11 100	143 060
Utbildningsnämnden	96 700	1 716 900	176 300	1 540 600
Näringslivs och arbetsmarknadsnämnden	2 600	39 100	0	39 100
Vård och omsorgsnämnden	59 700	992 700	138 900	853 800
Socialnämnden	5 900	148 000	29 100	118 900
Byggnadsnämnden	700	21 700	13 400	8 300
Miljö och hälsoskyddsnämnden	3 340	20 040	7 500	12 540
Summa	196 700	3 598 110	492 550	3 105 560

*Fördelning (tkr) av tillgängliga medel för prioritering enligt direktivet 2026 + MPs tillskott genom skattehöjning.

Kostnads- och intäktsbudget 2026 (tkr)

INTÄKTER	
Skatteintäkter	2 907 500
Statsbidrag/Utjämnings	276 600
Verksamhetsintäkter	492 550
Finansiella intäkter	15 200
Justeringsavskrivningar mm	76 450
Summa	3 768 300
KOSTNADER	
Fördelade kostnader nämnder	3 598 110
Finansiella kostnader	46 400
Avskrivningar	73 400
Summa	3 717 910
RESULTAT	50 390

